

майбутніх учителів до професійного розвитку. Отже, в науково-педагогічній літературі відсутній єдиний критеріально-показниковий інструментарій визначення здатності студентів закладів вищої педагогічної освіти до професійного розвитку.

Література

1. Білоусова Л. І., Кисельова О. Б. Формування компетентності самоосвіти майбутнього вчителя у навчальному процесі сучасного педагогічного університету // Зб. наук. праць Кам'янець-Подільського нац. у-ту імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 2010. – Вип. 16. – С. 9-12.

2. Ковальчук Н. П. Роль професійного самовдосконалення особистості студентської молоді педагогічного коледжу [Електронний ресурс] Н. П. Ковальчук. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/PNR_2006/Pedagogica/6_koval_chuk%20n.p.,doc.htm

3. Савченко О. Я. Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів / О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2010. – № 7. – С. 1-4.

УДК 373.3.091.33:004.5.031.42

МОЛНАР Т.І., ШУМАЄВА Г.І.,
Мукачівський державний університет

ГРУПОВА РОБОТА ЯК ВИД ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Головний стратегічний напрямок розвитку системи освіти відповідно до завдань Національної доктрини розвитку освіти України – трансформація світи у світовий простір, вирішення проблеми особистісно орієнтованого навчання, тобто такого навчання, в якому особистість учня була б у центрі уваги педагога, а пізнавальна діяльність дитини була б провідною. Реалізація такого підходу в початковій ланці освіти закладає основи гуманізації сучасної школи, сприяє утвердженню діалогічного підходу до навчального спілкування, уможливорює організацію ефективної педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу. Запорукою успішного навчання, на нашу думку, можна вважати активне впровадження групової діяльності.

Проблема застосування інтерактивних технологій у навчальному процесі була в центрі уваги таких дослідників, як О. Єльнікова, Г. Коберник, О. Комар, Т. Кравченко, В. Мельник, Л. Пироженко, О. Пометун, які обґрунтовують доцільність застосування інтерактиву для посилення ефективності освітнього процесу.

Групова форма навчальної діяльності виникла як альтернатива існуючим традиційним формам навчання. В їх основу покладено ідеї Ж.-Ж. Руссо, Й. Песталоцці, Дж. Дьюї про вільний розвиток і виховання дитини. Й. Песталоцці стверджував, що вмиле поєднання індивідуальної і групової навчальної діяльності допомагає успішному навчанню дітей, а їх активність і самодіяльність підвищують ефективність уроку.

У психолого-педагогічній літературі немає єдиного підходу до визначення групової навчальної діяльності. У загальному значенні групова

навчальна діяльність – це форма організації навчання в малих групах учнів, об'єднаних загальною навчальною метою при опосередкованому керівництві вчителем і в співпраці з учнями. Вчитель у груповій навчальній діяльності керує роботою кожного учня опосередковано, через завдання, які він пропонує групі та які регулюють діяльність школярів. Стосунки між учителем та учнями набувають характеру співпраці, тому що педагог безпосередньо втручається у роботу груп тільки в тому разі, якщо в учнів виникають запитання і вони самі звертаються по допомогу до вчителя [1].

Групова навчальна діяльність, на відміну від фронтальної та індивідуальної, не ізолює учнів один від одного, а навпаки, дозволяє реалізувати природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги і співпраці. Групова навчальна діяльність сприяє активізації й результативності навчання школярів, вихованню гуманних стосунків між ними, самостійності, уміння доводити і відстоювати свою точку зору, а також прислуховуватися до думки товаришів, культури ведення діалогу, відповідальності за результати своєї праці.

Групова форма навчальної діяльності в порівнянні з іншими організаційними формами має низку значних переваг: за той самий проміжок часу обсяг виконаної роботи набагато більший; висока результативність у засвоєнні знань і формуванні вмінь; формується вміння співпрацювати; формуються мотиви навчання, розвиваються гуманні стосунки між дітьми; розвивається навчальна діяльність (планування, рефлексія, самоконтроль, взаємоконтроль) [3].

Проте, групова робота на уроках, згідно з дослідженням О. Комар, буде ефективною, якщо дотримуватися наступних вимог:

- методично обґрунтовано обирати той чи інший вид групової навчальної роботи на конкретному уроці, що визначається метою уроку, особливостями матеріалу, який вивчається;
- правильно формувати групи;
- ретельно продумувати структуру уроку з використанням групових форм навчальної діяльності;
- розробляти інструкції, пам'ятки, які спрямовують групову навчальну діяльність;
- регулювати міру вчительської допомоги групам у процесі їх роботи;
- вчити молодших школярів співпрацювати під час виконання групових завдань [2, с.58].

Як свідчить дослідження О. Ярошенко, групову навчальну діяльність учнів можна застосовувати на всіх етапах процесу навчання. Проте, на етапах первинного сприйняття нового матеріалу належний рівень цієї діяльності досягається лише за умови, якщо всі учні класу характеризуються високим та середнім рівнем навчальних можливостей, добре володіють навичками самостійної роботи і виявляють велику працездатність [4].

Незважаючи на зазначені позитивні характеристики групової діяльності, абсолютизувати її, замінити нею індивідуальну чи фронтальну роботу було б помилково. В реальному навчальному процесі ці форми не можуть функціонувати ізольовано одна від одної і ми цілком поділяємо думку багатьох науковців про необхідність їх оптимального поєднання.

Таким чином, групова навчальна діяльність сприяє підвищенню успішності учнів, вирішує багато виховних і розвивальних завдань. Ми живемо в час, коли змінюється свідомість школяра, коли він із пасивного спостерігача перетворюється у людину, яка починає усвідомлювати справжню ціну знань, яка прагне до співробітництва. Відповідно до цього змінюється роль вчителя, з транслятора готових ідей він перетворюється у помічника, який прагне допомагати учню у подоланні перешкод, що з'являються у процесі здобуття знань. Педагог, який звик використовувати традиційні методи навчання та форми роботи, не завжди готовий до такого співробітництва, до правильно організованої колективної діяльності учнів, метою якої є не просто щось робити разом, а досягати успіху у вирішенні спільного завдання. Учителю має добре знати, як продуктивно організувати таку взаємодію. Головне завдання полягає в тому, щоб навчити дитину думати самостійно і використовувати отримані знання для вирішення різноманітних проблем, розвивати творче мислення школярів, навчити їх гнучко адаптуватися до змінних життєвих ситуацій.

Література

1. Василенко В. Впровадження інтерактивних форм і прийомів в організацію навчання учнів / В. Василенко // Початкова школа. – 2005. – № 7. – С. 20-23.
2. Комар О. А. Навчання школярів за інтерактивними методами / О. А. Комар // Рідна школа. – 2006. – № 5. – С. 57-60.
3. Пометун О. І. Технологія інтерактивного навчання як інноваційне педагогічне явище / О. І. Пометун // Рідна школа. – 2007. – № 5. – С. 46-49.
4. Ярошенко О. Г. Повніше використовувати можливості групової навчальної діяльності школярів / О. Г. Ярошенко // Нива знань. – 2001. – № 3. – С. 8-10.

УДК 373.2.015.31:7:159.923(043.2)

МОНДИК Т. М., МИКУЛІНА А.К.,
Мукачівський державний університет

РОЛЬ ХУДОЖНЬОЇ ПРАЦІ У РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА

У програмних документах у галузі дошкільної освіти відмічається, що потрібно прилучати дитину до світу мистецтва, пробуджувати її цікавість до художньої діяльності. Улюбленим видом цієї діяльності є художня праця, що дає дітям змогу працювати з цікавими матеріалами; брати участь у створенні корисних, естетично значущих виробів для ігор, праці, побуту.

Заняття з художньої праці є однією з основних форм навчання дошкільнят трудовим діям, в процесі яких здійснюються загальнорозвивальні, навчальні і виховні завдання, суть яких полягає у:

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>